

ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ Κ. ΣΗΜΙΤΗ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΩΗ

Οι 3 δρόμοι για τον εκσυγχρονισμό

Ο ΣΥΝΕΧΗΣ διάλογος με την κοινωνία και τους φορείς της, αποτελεί την προϋπόθεση για μια συγκροτημένη και συντεταγμένη πορεία προς την ενσωμάτωση της χώρας στο διεθνές περιβάλλον και το μετασχηματισμό της κοινωνικής δομής της. Αυτό επισημαίνεται από τον κ. Κώστα Σημίτη στο κείμενο των «Θέσεων» του για την «Πολιτική στρατηγική του ΠΑΣΟΚ». Το κείμενο αυτό θ' αποτελέσει ένα από τα τοκουμένα του συνεδρίου του Κινήματος, που θα γίνει στις 20-24 Σεπτεμβρίου.

Στο κείμενό του ο κ. Σημίτης παραθέτει και τις ακόλουθες διαπιστώσεις:

1 «Η εκλογική αποτυχία του ΠΑΣΟΚ πιστοποιεί το αδιέξοδο μιας πολιτικής που δεν αμφισβήτησε την υφιστάμενη κοινωνική δομή της χώρας και άσκησε την εξουσία με τον τρόπο που καθιέρωσε μεταπολεμικά η ελληνική Δεξιά, δηλαδή με τις προσδιοριζόμενες από πολιτικές σκοπιμότητες κρατικές παροχές.

«Το ΠΑΣΟΚ οφείλει να αναζητήσει μια άλλη πολιτική, αν θέλει να διαμορφώσει και να καθοδηγήσει ένα ρεύμα πλειοψηφίας.

«Η Ελλάδα βρίσκεται σήμερα σε οικονομική, κοινωνική και πολιτική κρίση. Κρίση που έχει τις οικονομικές και κοινωνικές της ρίζες στην ένταξη της χώρας στη διεθνή οικονομία και στην αδυναμία της ελληνικής κοινωνίας να αντιμετωπίσει τις συνέ-

πειες της ένταξης αυτής. Η ελληνική κοινωνία δεν είναι σε θέση να διαμορφώσει τα πρότυπα και τις διαδικασίες που θα της επιτρέψουν να ανταπεξέλθει με επιτυχία στο διεθνή ανταγωνισμό. Το ΠΑΣΟΚ οφείλει, για να καταστεί ρεύμα πλειοψηφίας, να διαμορφώσει αυτά τα πρότυπα και αυτές τις διαδικασίες».

Τα εισοδήματα

2 «ΤΟ ΠΑΣΟΚ, το 1981, προσπάθησε να αναστρέψει την κατεύθυνση της κρατικής παρέμβασης, χωρίς, ωστόσο, να αμφισβητήσει αυτό το πρότυπο άσκησης εξουσίας. Η μέχρι το 1981 κυρίαρχη επιδίωξη ενίσχυσης των σχέσεων εξουσίας με κίνητρα προς το κεφάλαιο, αντικαταστάθηκε με μια προσπάθεια ενσωμάτωσης ενός ευρύτατου κοινωνικού χώρου, που αποτελούσε έως τότε τον φτωχό συγγενή της κρατικής φροντίδας. Η κρατική παρέμβαση διατήρησε τη λογική της διαμόρφωσης των

κοινωνικών σχέσεων με μοχλό τη δημιουργία προσόδων και τη διανεμητική λειτουργία του κράτους - παροχών.

«Το ΠΑΣΟΚ, με αυτό τον τρόπο, πέτυχε μια - κυρίως ενδοταξική - ανακατανομή των εισοδημάτων και το σχετικό περιορισμό των ανισοτήτων. Ενίσχυσε όμως τον ιδιότυπο πελατειακό χαρακτήρα της κυβερνητικής δράσης. Οι κρατικές παροχές και οι αντίστοιχες πρόσδοδοι για κάθε κοινωνική ομάδα, κατανέμονταν με βάση πολιτικές σκοπιμότητες και πολιτικούς συσχετισμούς. Η κατανομή τους, τις πιο πολλές φορές, δεν ακολουθούσε ορθολογικά κριτήρια για την οικονομική ανάπτυξη, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας και την προστασία του περιβάλλοντος.

«Δεν είναι λοιπόν, παράδοξο, πως και στα χρόνια που κυβέρνησε το ΠΑΣΟΚ, διατηρήθηκε και ενισχύθηκε η προϋπάρχουσα κοινωνική δομή με υψηλή αυ-

τοπασχόληση, που στηρίζεται στην παραοικονομία, με υψηλό ποσοστό αγροτών, χάρη στην επιδότηση μη παραγωγικών δραστηριοτήτων, και με εκτεταμένη απασχόληση στο δημόσιο τομέα, με χαμηλή αποδοτικότητα και χαμηλές αμοιβές. Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος συνεχίστηκε. Το συντεχνιακό φαινόμενο αντί να υποχωρήσει οξύνθηκε. Η οικονομία και η κοινωνία αντί να αποκτήσουν αυτονομία απέναντι στο κράτος, διαπλέχθηκαν ακόμη περισσότερο μαζί του, με αποτέλεσμα την ακόμη μεγαλύτερη αποδυνάμωσή τους».

Το έλλειμμα

3 «ΤΟ Κράτος, που μέχρι σήμερα είχε παίξει το ρόλο του από μηχανής θεού, δεν είναι πια σε θέση να επεξεργαστεί και να διαμορφώσει τις αναγκαίες μακροπρόθεσμες εκσυγχρονιστικές στρατηγικές. Το τεράστιο δημοσιονομικό έλλειμμα και η συναρ-

τημένη με αυτό οικονομική κρίση, δείχνουν ότι βρίσκεται σε αδιέξοδο. Η επέκταση των διανεμητικών λειτουργιών του κράτους, που είχε καθιερωθεί ως το κύριο εργαλείο προσαρμογής της ελληνικής κοινωνίας, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί πια. Η πολιτεία δεν έχει πόρους να επιμερίσει, γιατί η αποδοτικότητα του φορολογικού συστήματος, όπως αυτό λειτουργεί σήμερα, έχει εξαντληθεί. Η χρησιμοποίηση πόρων που προέρχονται από εξωτερικό δανεισμό αποκλείεται και γιατί αποτελεί την πλέον ανορθολογική λύση, αλλά και γιατί η δανειοληπτική ικανότητα της χώρας είναι πια περιορισμένη.

«Το αδιέξοδο αυτό δεν είναι μόνον οικονομικό. Αντίθετα, δημιουργεί πιέσεις και εγκυμονεί κινδύνους για τη λειτουργία των ίδιων των δημοκρατικών μας θεσμών».

3 δρόμοι

Επισημαίνει ο κ. Σημίτης ότι:

«Τρεις είναι οι δυνατοί δρόμοι για τον εκσυγχρονισμό της χώρας μας: ο πρώτος είναι ο νεοσυντηρητικός που προβλέπει την απελευθέρωση της αγοράς και των δυνάμεων του ανταγωνισμού και την κατάργηση των κρατικών παρεμβατικών ρυθμίσεων. Ο δεύτερος δρόμος είναι η αναπαλαίωση του υφιστάμενου συστήματος με την ανακατανομή των κρατικών παροχών και την επιλεκτική ικανοποίηση ορισμένων μόνο διεκδικήσεων». Και ο τρίτος δρόμος είναι: «Η συγκροτημένη και συντεταγμένη πορεία προς την ενσωμάτωση της χώρας στο διεθνές περιβάλλον και το μετασχηματισμό της κοινωνικής της δομής. Ο δρόμος αυτός επιτρέπει την ελαχιστοποίηση των κοινωνικών τριβών και τη συνεργασία ενός όσο το δυνατόν ευρύτερου φάσματος κοινωνικών δυνάμεων για να μειωθεί το κόστος προσαρμογής και να αυξηθούν οι δυνατότητες της χώρας να αντιμετωπίσει το διεθνή ανταγωνισμό. Προϋπόθεση της λύσης αυτής είναι η διαμόρφωση μιας ολοκληρωμένης πρότασης για το κράτος και τη λειτουργία του. Πρόταση η οποία να αφορά τόσο τους όρους λειτουργίας της αγοράς όσο και τους όρους διανομής των πόρων από την πολιτεία με εξαγοραίες διαδικασίες. Η πρόταση αυτή δεν μπορεί παρά να είναι αποτέλεσμα ενός συνεχούς διαλόγου με την κοινωνία και τους κοινωνικούς φορείς, μιας προσπάθειας εξισορρόπησης αντιθέσεων και σύγκλισης διεκδικήσεων σε ένα κοινό πρόγραμμα».